

SAV

Saven er et vigtigt værktøj for spejdere. Vi bruger den, når vi saver brænde til bålet eller saver rafter til pionerarbejdet.

Ligesom kniven skal saven bruges med omtanke, så ingen kommer til skade, når vi bruger den.

Målgruppe

Mini 8-10 år

Spejderne skal:

- Bruge saven på en korrekt og sikker måde
- Kende sikkerhedsreglerne og vide, hvorfor de er, som de er
- Overholde sikkerhedsreglerne
- Vise ved forskellige saveaktiviteter, at den opnåede viden kan anvendes

Vil man udvide mærket, kan spejderne arbejde med:

- At vide, hvordan man passer på og vedligeholder en sav
- At kende forskellige typer af save

Varighed:

2-3 møder for minispejdere. Gerne møder med lidt tid imellem, så man sikrer, at reglerne sidder fast. For ældre spejdere, fx en ny juniorspejder, kan det godt gøres på 1-2 gange med 'eneintroduktion', hvis man udelukkende fokuserer på det sikkerhedsmæssige.

Feedback/videreudvikling af mærket:

Har du en velegnet aktivitet eller en idé til, hvordan mærket kunne tilpasses/videreudvikles? Så skriv til program@dds.dk

Forslag til forløb:

Aktivitet	Møde 1	Møde 2	Møde 3
Aktivitet	Introduktion til savbevis, gennemgang af sikkerhedsreglerne. Hvad skal der ske de næste par møder.	Hver patrulje saver 5 lige lange klodser til kongespil.	Lave redekasser
Leg	Leg, hvor Sikkerhedsreglerne for sav bliver gentaget – fx en stafet, hvor der fortælles videre	Spil kongespil	Savstafet
Aktivitet	Afprøvning af savning og af at være hjælper/ holde	Opstart redekasser	Overrækkelse af savbeviser

Aktiviteter:

Lav jeres eget kongespil

Sav rafter til og byg en savbuk

Savstafet: <https://aktiviteter.dds.dk/aktivitet/434>

Vedligeholdelse af sav: <https://aktiviteter.dds.dk/aktivitet/985>

Baggrundsinfo, tips og ideer til mærket:

Sikkerhedsregler for brug af sav:

Lad aldrig saven ligge i græsset og flyde. Den skal op på et bord eller hænge på savbukken/værktøjsstativ. En sav er svær at få øje på, hvis den ligger i græsset, og mange er kommet til skade på en sav, der ligger og flyder. Desuden bliver saven rusten og sløv, hvis den ligger på jorden.

Sav kun i træ, der er tykkere end dit håndled

Det lyder som en mærkelig regel, men det giver hurtigt mening, når man prøver. Hvis træet er tyndere end dit håndled, vil det være svært at få ordentligt bid med saven. Saven vil derfor hoppe op, og der er risiko for, at man kan save sig i hånden.

Når du begynder at save, træk saven forsigtigt mod dig selv 5-8 gange

På den måde laver du et spor, der gør det nemmere at styre saven. De fleste savskader sker, når saven hopper op af sporet og over på den hånd, der holder træet. Du kan beskytte hånden noget ved at have arbejdshandsker på, når du saver.

Tryk ikke for hårdt med saven. Før den let frem og tilbage. Dermed mindsker du risikoen for, at saven hopper. Samtidigt lader du saven gøre arbejdet.

Hold godt fast i saven. Så skrider den ikke i hånden på dig. Du skal dog ikke holde så hårdt, at du får krampe i hånden. Sørg for at have fast underlag, når du saver. Du skal stå sikkert for ikke at komme til skade.

Sav aldrig i jord eller sten

Det sløver saven, og gør den ubrugelig. En savbuk eller et stykke træ som underlag sikrer, at du ikke kommer til at save i jorden.

Sørg for, at træet ligger roligt

En savbuk sørger for, at træet ligger roligt, og at du får en bekvem arbejdhøjde. Hvis du bruger savbuk, skal savsporet lægges uden for benene, så træet ikke klemmes sammen om savklingen. Du kan også holde træet i ro ved at holde på med den frie hånd så langt fra klingen, at du ikke saver dig i hånden. Hvis I er to, der saver, kan I sætte jer overfor hinanden og holde træet fast med fødderne med spredte ben.

Beskyt savklingen, når saven ikke er i brug

Sæt beskytter på klingen, hvis det er en bøjlesav eller en fukssvans. Et stykke opskåret vandslange kan bruges om klingebeskytter. Fold saven sammen, hvis det er en foldesav.

Om saven

Der findes mange typer save, men der er særligt nogle, som man ofte bruger til spejder. Der findes save med forskellige klinger. Klinger med grove tænder egner sig til savning af brænde og andet,

hvor man vil have arbejdet overstået hurtigt. Finere tænder giver et pænere resultat, men tager længere tid at bruge.

Bøjlesaven er den mest almindelige spejdersav. Den består af en smal klinge og en bøjle, der holder klingens stram. Klingens har normalt store tænder, der på skift er lagt en lille smule ud til siderne.

Foldesaven er ikke så hurtig at arbejde med, men det særlige ved den er, at den ikke fylder meget og derfor er velegnet til at tage med på tur, hvor man skal bære sit udstyr selv.

Fukssvansen er den type sav, en tømrer bruger. Den er god, hvis man skal lave præcisionsarbejde, som for eksempel kulsarbejde.

Nedstryger er en mindre sav, som ofte minder om en miniudgave af en bøjlesav. Nedstrygeren bruges til at save i jern.

Rengøring af saven

En sav skal holdes ren, tør og skarp. En våd og beskidt sav rustner og bliver sløv, så den ikke saver godt. En sav skal altid renses for jord og trærester. Harpiks renses af med husholdningssprit. En sav kan ligesom alt andet værktøj godt lide at få lidt beskyttende olie ind imellem.

Evaluerings:

Spejderne sættes sammen 2 og 2 og bliver enige om, hvor langt deres stykke evalueringssav skal være (mellem 10 cm og 1 m - hvor 1 m er bedste evaluering af forløbet). Ved evalueringen går spejderne frem parvis og lægger deres sav for enden af den foregående og fortæller, hvorfor de synes, at netop deres længde er den rigtige. Lederne spørger ind.

Gode links:

[Lav et finsk brændekomfur](#) (skoven i skolen)

[Byg en redekasse af brædder](#) (skoven i skolen)